

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 18. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Kibővíti a magyar diplomácia mozgásterét a Kalmár-jelentés

A külügyi tárca parlamenti államtitkára szerint az Európa Tanács (ET) parlamenti közgyűlése által elfogadott Kalmár-jelentés kibővíti a magyar diplomácia mozgásterét a kisebbségvédelem területén. Németh Zsolt kiemelte: az ET felszólítja az összes tagállamát, hogy a területi autonómia-megoldásokat ültessék át a gyakorlatba. A dokumentum utal a kollektív kisebbségi jogok jelentőségére, és olyan, a magyar diplomácia számára is kulcsfontosságú elvárásokat fogalmaz meg, mint a hivatalos nyelvhasználat, a speciális oktatási intézményrendszer létrehozása, illetve a szabad kisebbségi média biztosítása. A parlamenti államtitkár szerint a jelentésnek nagyon komoly aktualitást ad az ukrán-orosz konfliktus, és az egyértelműen állást foglal amellett: az erőszakos elszakadási, elszakítási, egyesítési törekvések gyengítik a stabilitást. Répás Zsuzsanna nemzetpolitikai helyettes államtitkár azt mondta: a jelentéssel újra fókuszba tudták állítani a kisebbségvédelem kérdését. Nagyon fontos, hogy a szomszédos országok magyar közösségei által szorgalmazott törekvések mögött legyen a nemzetközi jogban is megfogalmazott támogatás. A dokumentum olyan szempontokat rögzít, amelyeket a külhoni magyar közösségek is a középpontba állítanak - mutatott rá a helyettes államtitkár. A jelentés összeállítója, a kereszténydemokrata Kalmár Ferenc elmondta: 2003 óta leült a kisebbségvédelem kérdése, és az ET is csak ritkán foglalkozott a témával. A politikus rámutatott: ezekre a kérdésekre nem akkor kell rátérni, amikor már robbannak. Kalmár Ferenc fontosnak tartotta, hogy a jelentésnek folytatása legyen, kitérve a kisebbségek múltjára, és szerinte pontosan fel kell mérni azt is: milyen elvárásaik vannak.

Lemondások és bojkott a vásárhelyi orvosin

Lemondtak tisztségükről pénteken a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) vezető testületeibe kinevezett magyar oktatók a magyar főtanszékek létrehozásának akadályozása miatti tiltakozásul. Szilágyi Tibor rektorhelyettes, valamint Frigy Attila és Sipos Emese dékánhelyettesek lemondó nyilatkozatát iktatták a felsőoktatási intézmény titkárságán. Szabó Béla tagozatvezető a Krónikának elmondta, a továbbiakban a különböző testületekbe beválasztott tisztségviselők bojkottálják a grémiumok munkáját, például távolmaradnak az egyetemi szenátus üléseiről. A lemondásról szóló nyilatkozatokkal egy időben a MOGYE szenátusának és kari tanácsainak magyar tagjai közös nyilatkozatban tudatták, hogy tiltakozásuk jeléül nem fognak részt venni a testületek munkájában. A prorektori tisztségről lemondó Szilágyi Tibor elmondta, a megüresedett tisztségeket törvényesen csak a magyar tagozat jelölése alapján töltheti be az egyetem vezetése. „Akár ott vagyunk, akár nem, úgyis azt döntenek el, amit akarnak. A kulcsfontosságú kérdésekben egyáltalán nem tudtuk érvényesíteni az akaratunkat. A jelenlétünk csak arra lenne jó, hogy hitelesítse a törvényszegő vezetést” – jelentette ki Szilágyi Tibor. A döntést az indokolta, hogy Mihnea Costoiu felsőoktatásért

felelős miniszter csütörtöki vásárhelyi látogatása során sem született előrelépés a magyar tagozat követelése ügyében. A magyar professzorok azt szeretnék, ha a felsőoktatási intézmény román vezetősége eleget tenne a három évvel ezelőtt módosított oktatási törvény előírásainak, és jóváhagyná az önálló magyar főtanszékek megalakítását. A szenátus azonban folyamatosan lesöpri az asztalról, márciusban pedig egy évvel elhalasztotta a kérdés megvitatását. Az ügy az RMDSZ márciusi kormányra kerülése óta sem haladt előre. Sőt Mircea Duşa, a szociáldemokrata Victor Ponta vezette kormány védelmi minisztere pénteken Marosvásárhelyen értetlenségének adott hangot amiatt, hogy a magyar tagozat igényei „mindig választási kampányban kerülnek terítékre”.

Kelemen Hunor a kormányzásról: nem várunk csodát

„Nincsenek illúzióink, hisz az RMDSZ-nek eddig is hihetetlen erőfeszítésébe került a kormányzási partnereivel betartatni azok ígéreteit. Függetlenül attól, hogy a Demokratikus Konvenció 1996 és 2000 közötti időszakáról vagy a liberálisokkal, majd legutóbb a demokrata-liberálisokkal voltunk kormányon, soha nem dőlhattünk hátra, hisz egyik fél sem tartotta be ígéreteit anélkül, hogy azt következetesen számon kértük volna. Csodavárásra most sem számítunk” – ismerte be a szövetségi elnök. Előbb Dan Şova szállításiügyi miniszter karcsúsította gyorsforgalmi úttá a Marosvásárhely és Brassó között tervezett sztrádaszakaszt, majd a múlt hét második felében Mihnea Costoiu, a felsőoktatásért felelő tárca nélküli miniszter és Mircea Duşa védelmi miniszter okozott csalódást a magyar közösségnek. Míg a vásárhelyi orvosi egyetemre látogató Costoiu képtelen volt az oktatási törvény betartására bírni a MOGYE román többségű vezetését, Duşa nacionalista hangulatkeltéssel válaszolt a Maros megyei prefektusi szék betöltése körül felmerült kérdésre. Megítélésére szerint – az RMDSZ-szel kötött protokollum ellenére – a tisztséget csakis egy román nemzetiségű személy foglalhatja el. „Én senkinek a hiedelmével nem akarok vitába szállni, különösképpen, ha annak a választási kampányban ad hangot, mint például Mircea Duşa. A jelen állás szerint azonban az RMDSZ jelöli Maros megye prefektusát. Ha a szociáldemokraták ezt másként akarták volna, akkor a napokban nem csak alprefektust, hanem prefektust is kineveztek volna” – vélekedett Kelemen. A MOGYE ügyében nem hagyta cserben a magyarságot a felsőoktatásért felelő tárca nélküli miniszter – vélekedett Kelemen. „Számталanszor átbeszéltük a vásárhelyi egyetem ügyét a miniszterrel, aki mindig is partnernek bizonyult a kérdésben. Nekünk nem vele kell harcolnunk, mert nem ő az, aki nem hajlandó tiszteletben tartani az oktatási törvényt” – fejtette ki Kelemen Hunor. A kormányfőhelyettes hozzátette, hogy bár a marosvásárhelyi egyeztetés kudarccal és a magyar vezetők visszavonulásával végződött, a harc nincs elveszve, hisz a Ponta-kabinetnek vannak még eszközei a törvény biztosította önálló magyar struktúrák létrehozásának kieszközölésére. Az RMDSZ elnöke ugyanakkor üzeni is kívánt a vezetői testületekből lemondó magyar professzoroknak. „Nem jó felállni, kiszállni, a harcot félúton feladni. Ez nem jellemző a magyarságra” – vélekedett Kelemen Hunor, emlékeztetvén, hogy „még voltak elvesztett csatáink, ám a háborút csak mi nyertük”. Az észak-erdélyi autópálya sorsát illetően Kelemen Hunor szerint nincs ok

aggodalomra amiatt, hogy Dan Şova közlekedésügyi tárcavezető mindössze gyorsforgalmi útra „rajzolta át” a Marosvásárhely–Brassó-szakaszt. Az RMDSZ-elnök megítélésében most az a fontos, hogy a sztráda ügye végre kimozdult a holtpontról, így Aranyosgyéres és Marosvásárhely között még az idén elkezdik a földterületek kisajátítását. „Ami a folytatást illeti Brassó irányában, az a lényeg, hogy a nyomvonal nem módosult. Az már költségvetési kérdés, hogy egyből autópályaként épül majd meg, vagy előbb gyorsforgalmi út lesz belőle, amit utólag fognak szélesíteni” – fejtette ki álláspontját a szövetség elnöke.

Brüsszeli hátszelet várnak az RMDSZ EP-jelöltjei

Az RMDSZ az erdélyi magyarság értékeit akarja Brüsszelbe vinni, és uniós támogatást akar szerezni a közösség törekvéseihez – mutattak rá a szövetség vezető európai parlamenti jelöltjei, akik csütörtökön három különböző helyszínről indultak egyhónapos választási kampánykörútra. Az RMDSZ EP-listáját vezető Winkler Gyula EP-képviselő szülőföldjén, Vajdahunyadon kezdte erdélyi kampánykörútját, a kishitúséget nevezve az erdélyi magyarság legnagyobb ellenségének. Sógor Csaba EP-képviselő a Székelyföldről, Csíkkarcfalváról indult kampánykörútra. „Feladatunk, hogy a jó példákat hozzuk haza Erdélybe, értékeinket viszont mutassuk meg Európában is. A további munkánk során is arra törekszünk, hogy jogsérelmeink napirenden tartása mellett, értékeinket felmutatva Erdélyt elvigyük Európába” – hangoztatta az RMDSZ EP-listájának második helyén szereplő képviselőjelölt. Vincze Loránt, az RMDSZ-es lista harmadik helyezettje szülővárosában, Marosvásárhelyen kezdte az egyhónapos kampányt. Sajtótájékoztatóján rámutatott: a magyarságnak – ha nemzetben gondolkodik – maximalizálnia kell esélyeit, és a magyarországiak mellett három erdélyi és két felvidéki magyar képviselőt kell juttatnia Brüsszelbe. Mindhárom jelölt azt hangsúlyozta: a román képviselők nem fogják az erdélyi magyarok érdekeit képviselni Brüsszelben, ha az RMDSZ nem éri el, vagy alig haladja meg az ötszázalékos küszöböt. A közösség autonómiatörekvéseihez, az egyéni kisebbségi jogok érvényesítéséhez az erdélyi magyarság csak úgy szerezhet brüsszeli „hátszelet” ha erős képviseletet küld az uniós parlamentbe – hangoztatták az RMDSZ EP-jelöltjei. Az RMDSZ a felmérések szerint két-három mandátumot szerezhet meg a Romániának járó 32-ből a május 25-i EP-választáson.

Bemutatták az MKP EP-képviselőjelöltjeinek programját

Bemutatták a Magyar Közösség Pártja (MKP) európai parlamenti képviselőjelöltjeinek programját, amelynek fő témái: az Európai Unió kohéziós politikájának hangsúlyosabbá tétele, a leszakadó régiók felzárkóztatása és a kisebbségek védelmét célzó európai jogi normák erősítése. „Két célt követünk: minden dél-szlovákiai lakos érdekeit kívánjuk védeni, és a szlovákiai magyar közösség problémáira szeretnénk megoldást nyújtani” - fogalmazott Farkas Iván, a Magyar Közösség Pártjának európai parlamenti

képviselőjelöltje. „Támogatjuk az Európai Unió megmaradását és fejlődését, de elutasítjuk az Európai Egyesült Államok létrehozását” - szögezte le a programismertető sajtótájékoztatón Farkas Iván, rámutatva: a Magyar Közösség Pártja a nemzetek Európájának megtartásában és ezzel egyidejűleg az unió kohéziós politikájának erősítésében látja az EU jövőjét. A jelenlegi uniós jogi normák nem elégségesek a kisebbségek védelméhez, és ezért erősítésükre van szükség - mutatott rá Horony Ákos, az MKP listájának harmadik helyezettje, aki a párt választási programjának kisebbségi kérdéseket érintő célkitűzéseit ismertette. Horony Ákos, a kisebbségi kérdésekkel kapcsolatban rámutatott: az EU-ban több mint 40 millió olyan uniós polgár él, aki valamelyik őshonos kisebbség tagja. Szlovákiában a kisebbségekhez tartozók aránya meghaladja az összlakosság 15 százalékát, ami a térségben átlagon felüli érték. Az MKP tehát szükségesnek tartja az unió kisebbségvédelmi jogi normáinak bővítését, valamint azt, hogy a jövőben a felvidéki magyarságot érintő olyan fontos témák, mint a Beneš-dekrétumok, illetve a kettős állampolgárság ügye, nagyobb teret kapjanak az EU-s fórumokon. „Az Európai Néppárt programja kimondja, hogy a nemzeti kisebbségeknek jogszabályi garanciákra van szükségük identitásuk: nyelvük és kultúrájuk megőrzése érdekében” - hangsúlyozta Horony Ákos.

A VMSZ és az SNS aláírta a koalíciós megállapodást

A Szerb Haladó Párt (SNS) és a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) vasárnap aláírta a koalíciós megállapodást, amelyben meghatározták a két pártnak az új szerbiai kormányon belüli kapcsolatait. A koalíciós megállapodást Aleksandar Vučić, az SNS és Pásztor István, a VMSZ elnöke írta alá. Ezt követően Igor Mirović, az SNS alelnöke újságíróknak azt mondta, „a kormányon belüli közös fellépés nemcsak a két párt kapcsolatainak javítására nyújt esélyt, hanem a társadalom kérdéseinek megoldására is”. Szavai szerint a megállapodásban meghatározták a kisebbségi jogok védelmét, valamint azokat a különleges területeket, amelyek Vajdasághoz, az európai integrációhoz, a fontos infrastrukturális projektumokhoz, az IPA-alapok használatához, valamint a földpolitikához és a mezőgazdasági földek védelméhez kapcsolódnak. Mirović elmondása szerint meghatároztak bizonyos történelmi témákat is, amelyek megterhelték a szerbek és a magyarok viszonyát. A megállapodás értelmében, a korábbi bejelentéseknek megfelelően a VMSZ öt minisztériumba delegál államtitkárokat. Ezek: a mezőgazdasági és környezetvédelmi, a kereskedelmi, idegenforgalmi és távközlési, a munkaügyi, foglalkoztatási és szociálpolitikai, az építésügyi, közlekedési és infrastrukturális valamint az egészségügyi minisztérium. Pásztor István leszögezte, az aláírt koalíciós megállapodással megkoronázták az új kormány építésének fontos folyamatát.

Nyelvhasználati tájékoztató készült

A Nemzetpolitikai Kutatóintézet és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, illetve annak Hodinka Antal Intézete együttműködésében olyan tájékoztató jellegű kiadvány készült, amely a hétköznapi nyelvhasználók számára konkrét kérdések és válaszok formájában nyújt útmutatást arról, hogyan élhetnek nyelvi jogaikkal az önkormányzatok, a kárpátaljai magyar társadalmi és civil szervezetek, valamint az állampolgárok. A nyelvtörvény körül kialakult politikai események miatt a kiadvány megjelenése elhúzódott ugyan, ám az útmutató kidolgozói végül a megjelentetése mellett döntöttek, hiszen a törvény továbbra is hatályos, rendelkezései érvényben vannak. A Nyelvi jogaink és lehetőségeink: útmutató és tájékoztató a nyelvtörvény gyakorlati alkalmazásához kárpátaljai magyaroknak című kiadvány egyik célja a tájékoztatás, a kárpátaljai magyar közösség nyelvi jogi tudatosságának emelése. Nem titkolt célja azonban az útmutató közzé tételének az is, hogy a kárpátaljai magyarság ezzel is jelezze a világ és az ukrán politikai elit felé, hogy a közösség meg akarja tartani nyelvét és kultúráját, ezért is ragaszkodik nyelvi jogaihoz, és minél szélesebb körben szeretné használni a magyar nyelvet szülőföldjén.

HMPF: bővítették a beiskolázási támogatást

A Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma (HMPF) ebben az évben is folytatja a magyar gyerekek anyanyelvi beiskolázási programját. A 2014-15-ös tanév magyar általános iskoláinak elsősei mellett idén már az ötödikben magyarul továbbtanulók és a magyar középiskolába beiratkozó elsősök is taneszköz- és pénzbeli támogatásban részesülnek. 2012-ben indult a Horvátországi Magyar Pedagógusok Fórumának „A horvátországi magyar oktatásért” szlogennel a magyar tannyelvű iskolák diáklétszám-csökkenésének a megállítását célzó beiskolázási programja. „Úgy határoztunk, hogy idén bővítjük támogatásunkat. Több helyen, elsősorban azokon a településeken, ahol négyosztályos területi iskolák működnek, nem egy olyan eset fordul elő, hogy a diák a negyedik osztály elvégzése után nem a központi magyar iskolában, hanem a közelben lévő horvát iskolában folytatja általános iskolai tanulmányait. Ezért programunk során azok is taneszköz-támogatásban részesülnek, akik az ötödik osztályt magyarul folytatják. Valamint a magyar középiskolába beiratkozókat is ösztökélni, jutalmazni szeretnénk támogatásunkkal, mert sajnos itt is nagyarányú csökkenést lehet tapasztalni” - mondja Csapó Nándor, a szervezet elnöke. Csapó elmondta azt is, hogy továbbra is nagy hangsúlyt fektetnek az oktatás minőségi fejlesztését célzó pedagógus-továbbképzésre. Mindebben nagy segítséget kaptak az anyaországtól. Hangsúlyozta, nagy elismerés a szervezet számára, hogy a nemzeti

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG
STRATÉGIAI TERVEZŐ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI FŐOSZTÁLY

jelentőségű intézmények sorába tartozik, valamint hogy a külföldi magyar óvodák és iskolák éve programokban a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumnak lehettek a partnerei. Programjaikat pedig ebbeli státusuknak köszönhetően és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásából tudják megvalósítani.

